

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Caput V. Qui Sancti reliquis postularit, easque tamen haud impetrarit
imperator Mauritius a.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

ANNOTATA.

a *Caput hoc e Ms., e quo et hic id damus, codice olim Mazarinæo, nunc regio Parisiensi, integrum descriptum habemus; in hoc autem a pag. 52 usque ad pag. 55 extenditur, sequentemque hunc præfert titulum: Περὶ τῶν δαιμονίωντων, id est, De dæmoniis seu possessis a dæmone.*

b *Cum miraculum, hic relatum, haud dudum tunc, cum hæc scriberet, accidisse, Joannes Thessalonicensis supra num. 42 indicet, non est sane, cur id revocetur in dubium, nec etiam ambigendum videtur, quin S. Demetrii virtute, uti idem scriptor asseverat, fuerit patratum.*

CAPUT V.

Qui Sancti reliquias postularit, easque tamen haud impetravit imperator Mauritius a.

A γαρητοί, ἔλθομεν, εἰ δοκεῖ, τὰ πολλὰ παραδρα-
μόντες, καὶ εἰς ὄψασις τοῦ μεγάλου καὶ Θεο-
φύρου Μάρτυρος, δεκνύοντες καὶ δι' αὐτῶν τὴν ὑπερ-
μεγέθη δόξαν τῆς μεγαλοπρεπείας αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνεκ-
φράστου δυνάμεως· ἐπειδὴ γὰρ φιλομάρτυρες ἀκριβεῖς τε
καὶ ἀσφαλίστατοι ἄει μὲν, μάλιστα δὲ οἱ κατὰ τὸν τῆς
εἰδωλομανίας καιρῶν, τὴν Θεοφιλή ταύτην Θεσσαλονί-
κην οἰκούντες Χριστιανοὶ καθεστῆκεσαν καὶ δεῖ τοῦ μὴ
τὰ τίμα σώματα τῶν μαρτυροῦντων ἁγίων τοῖς τῶν
εἰδωλοκρατῶν προδοῦναι θυμοῖς, ἐγεμνῶς ταῦτα καὶ
μυστηριωδῶς ἐν γῆ κατετίθεσαν, ὡς μὴ δὲ μέχρι νῦν
τηλευγῶς μηδενὸς τῶν ἐν αὐτῇ μαρτυροῦντων ἁγιο-
δόχου Σήκας γνωσθῆναι, ὅποι τυγχάνουσιν ἀποκείμενα
πλὴν τῆς σεμινοτάτης καὶ παναγίας παρθένου Ματρῶνης.

B 48 Ταῦτα μαθὼν ὁ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως Μαυρίκιος
ὁ βασιλεὺς καὶ τοῦτο μὲν τὴν τῶν πολιτῶν περὶ τοὺς
μάρτυρας βουμένην ἀκριβεῖαν πειράσαι βουλόμενος, εἰ
πέφυκεν ἀληθῆς, τοῦτο δὲ καὶ θεῖα ἐρωτῆ ἠληθελὲς τοῦ
πανενδόξου μάρτυρος Δημητρίου διὰ τὸ ἀκούειν κατα-
γεγράφθαι πολλὰ περὶ αὐτοῦ, ὡς φιλευσεβῆς βασιλεὺς
ἠτήσατο θεῖαις χρησάμενος κεραλαῖς πρὸς τὸν τρικαῦτα
τὸν χριστιανὸν λαὸν τῆς Θεσσαλονικέως ποιμαίνοντα
πόλεως, ὥστε πεμφθῆναι αὐτῷ λειψάνον τι τοῦ Χρι-
στοφύρου μάρτυρος Δημητρίου πιστεῖ τὴν ἐξ αὐτοῦ
C συμμαχίαν βουλομένην καρπώσασθαι· πρὸς δὲ ὁ μα-
κάριος ἀρχιερατεύσας Εὐσεβίος (αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ τὴν
προλεχθεῖσαν τοῦ βασιλεῦς δεξάμενος αἴτησιν) τοιοσδε
τίσιν ἐχρήσατο γράμμασιν.

49 Οὐχ' οὕτως, ὦ βασιλεῦ, τῆς Θεοφιλοῦς Θεσσα-
λονικῆς τὰ θείματα, καθάπερ ἀμείλι κἀν ταῖς ἄλ-
λαις χώραις εἰδῆσαι τῶν μαρτυροῦντων ἁγίων ἀναφαν-
δῶν τιθέναι τὰ σώματα, ὡς ἀναισθητῶς καὶ συνεχῶς
τῇ θεῖα τούτων καὶ τῇ ἀφῆ πρὸς εἰσέβειαν τὰς ψυχὰς
διεγείρωσιν· ἐκ δὲ τούναντι τὴν πίστιν νοερώς ἐν ταῖς
ἐαυτῶν καρδίαις ἰδρύσαντες, καὶ τὴν αἰσθητὴν τῶν τοιοῦ-
των θεῶν δι' ὑπερβάλλουσαν εὐλάβειαν ὀρθοῦντες, ἀρ-
κεῖν μὲν αὐτοῖς εἰς Θεωρέσειαν τὸ εὐκρινὲς ἐνομήσθη
τῆς πίστεως· τὰ δὲ τῶν μαρτύρων λείψανα κατοκνήψαι
δεῖν ᾤψθησαν οὕτως, ὡς μηδενὶ τῶν πάντων τὸν τόπον
γνωσέσθαι, πλὴν ἐκεῖνον αὐτῶν τῆς ἁγίας κοινο-
νησάντων ταφῆς.

50 Ἀμέλει, βασιλεῦ, καὶ ὁ τῆς θεῖας λήξεως αυτοκράτωρ
ἡμῶν γενοῦντος Ἰουστινιανῶς ταῖς ὁμοίαις ἐχρήσατο συλλα-

Dilecti, ad magni etiam, si placet deiferique
Martyris, prætermisissis iis, quæ vulgaria sunt,
apparitiones, eximiam etiam per eas magnificæ
illius ineffabilisque potentie gloriam ostendentes,
veniamus. Quoniam enim semper quidem, maxi-
me autem idololatriæ tempore, qui civitatem hanc
Deo dilectam incoluerunt, Christiani accurati con-
stantissimique Martyrum amatores fuerint, præ-
metu, ne Sanctorum, martyrio coronatorum, cor-
pora idololatrarum furori committerentur, tacite
illa ac mysteriose in terra absconderunt, adeo ut
usque in præsens tempus ex iis, qui martyrium
in hac subierunt, nullius prorsus, præterquam
celeberrimæ ac sanctissimæ virginis Matronæ b,
sacrum conditorium, quo depositi fuerunt, certo
noscatur.

48 Cum hæc piæ memoriæ Mauritius impera-
tor c didicisset, ac partim quidem, verane esset,
quæ celebrabatur, civium erga Martyres sollici-
tudo, experiri vellet, partim autem divino glorio-
sissimi martyris Demetrii, quod multa de eo
scripta esse audivisset, amore esset correptus, ad
eum, qui tunc civitatis Thessalonicensis populum
pastor moderabatur, sacris usus apicibus, tanquam
pius imperator, petit, ut e Christiferi martyris
Demetrii reliquiis aliquid sibi, auxilium inde per
fidem in bello obtinere desideranti, mitteretur; ad
quem, qui archiepiscopalem cathedram feliciter
occupabat, Eusebius d (ipse enim prædictam im-
peratoris petitionem acceperat) hujusmodi usus
est litteris.

49 Non ita, imperator, quemadmodum certe in
aliis regionibus usuvenit, Deo dilectæ Thessalo-
nicæ alumni Sanctorum, qui martyrium subie-
runt, corpora palam, ut eorum aspectu et tactu
insensibiliter ac continuo ad pietatem animas ex-
citant, solent exponere; sed contra fidem in cor-
dibus suis intellectualiter servantes, rerumque
hujusmodi aspectum præ pietate eximia metu-
entes, eis, ut Deo placeant, fidei sinceritas sufficere
existimata est; Martyrum autem ipsana ita sese
abscondere debere putarunt, ut nulli omnino præ-
terquam iis ipsis, qui sacræ sepulturæ participes
fuissent, locus, quo essent reconditæ, esset cogni-
tus.

50 Sane, imperator, beatæ recordationis Ju-
stinianus e, qui et ipse imperator noster fuit,
tales

Magna Thes-
salonicensium
in custodi-
dit Martyrum
corporibus
cura.

E

Hac audita,
Mauritius
imperator
Demetrii re-
liquias postu-
lat.

Asi sese datis
ad eum litte-
ris Eusebius
archiepisco-
pus Thessalo-
nicensium
consuetudi-
nem

A. JOANNE
THESSAL. AR-
CHIEP.

terribilen-
que, quæ, quo-
minis Sancti reliquæ
e terra ex-
traherentur,
sub Justinia-
no obstitit

tales etiam, quales modo ad nos potentia vestra, litteras misit ad eos, qui summi sacerdotii thronum tunc moderabantur. Ille enim etiam, æque ac vos, divino valde atque incenso erga gloriosissimum certaminum victorem amore ferebatur. Atque illi, cum imperatoriam Deoque placentem supplicationem revereri vellent, in quodam, in quo et sacras sese inventuros reliquias existimabant, venerandi templi loco fidentes, in terram, hymnis et canticis et lampadibus et thymiambibus utentes, descendebant, secum etiam aliis sacerdotibus Deo gratis assumptis. Cum autem illi fossæ partem absolvissent, alacriusque ingredi conarentur, ignem subito e locis anterioribus exeuntem ac contra se venientem vident. Audiverunt et vocem: Desistite ulterius tentare f.

f
visionem
causatus, ab
implenda
Mauritii vo-
luntate ex-
cusat.

51 Illi vero, metu ac tremore correpti, statim retrocessere; præ fidei autem præstantia, atque, ut imperatori suam obedientiam reique periculum probarent, sese inclinantes, in terra, antequam ignis adveniret, quantum potuerunt, accipere pulverem, qui ignis nidorem una cum fragrantia ineffabili contraxerat; quem et in magna nostræ ecclesiæ loco, sacris vasis custodiendis destinato, decenter deposuerunt, partem ejusdem ad illum, qui pie postularat, mittentes, eaque, quæ acciderant, significantes: quam is, non secus atque si ipsum Martyris accepisset corpus, cum omni lætitia suscepit. Et nos igitur exigui vobis, secundum imperium æqualibus, secundum pietatem autem majores superantibus, ex eodem benedicto sancti pulveris munere partem misimus. Amplius enim quid post tale etiam, ut predictum est, divinitus editum signum tentare, non solum inconsultum, sed et periculosum esse, cognovimus. Deo autem nostro gloria etc.

βαίς πρὸς τοὺς τηλικαῦτα τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον D
ἐνταῦθα διέποντας, αἷς καὶ νῦν πρὸς ἡμᾶς τὸ ὑμέ-
τερον κράτος· ἐφαμίλλας γὰρ ὑμῶν κἀκείνος πρὸς τὸν
ὑπερένδοξον ἀθλοφόρον θεῖον κομιδῇ καὶ διαπύρρῳ κα-
τείχιστο ἔρωτι. Ὅτι καὶ βουλευθέντες τὴν βασιλικὴν καὶ
θεάρεστον ἀποθεραπεύσαι ἱεραρίαν ἐν τινὶ τοῦ πανσέ-
πτου αὐτοῦ ναοῦ διορίζαντες τόπων, ἐν ᾧ καὶ τὸ πανό-
ριον εὐρίσκειν ὄντο λείψανον, ὑμῶν χρόμενοι καὶ
λαμπάαι καὶ θυμιάματα κατέισαν συμπαραλαβόντες καὶ
ἄλλους ἱερεῖς ἀξιοθέτους. Ὡς δὲ μέρος ὅ τοῦ διορύγμα-
τος ἦνσαν καὶ προθυμότερον ἐπεχείρουν εἰσερχέ-
σθαι, ἄρρω πῦρ ἐν τῶν ἐμπροσθεν ὄρῳσιν ἐξῆν, καὶ ἐρ-
χόμενον ἐπ' αὐτοὺς· ἤκουσαν δὲ καὶ φωνῆς· παύσασθε
περαιτέρω πειράζοντες.

51 Οἱ δὲ φόβῳ καὶ τρόμῳ ληθόντες ὑπέστρεψαν
ἐν τάχει· πίστεις δὲ ὑπερβολῇ τοῦ παραστῆσαι τῇ βα-
σιλεῖ τήν τε οἰκίαν ὑπακοῆν καὶ τοῦ πράγματος τὸ
ἐπικινδύνον, κύψαντες, τὸν ἐν γῆ χεῖν πρὸ τοῦ φθάσαι
τὸ πῦρ, ὅσον οἶόντε γεγόνασαν, ἀνεδέξαντο τοῦ πυρὸς
τὴν ὄσμήν μετ' εὐωδίας ἀράτου συνεφεκόμενοι, ὅν
καὶ ἐν τῇ ἀγίῳ σκευοφυλακίῳ τῆς μεγάλης ἡμῶν ἐκ-
κλησίας θεόντως ἀπέθεντο, μέρος ἕξ αὐτοῦ στείλαντες·
τῇ εὐσεβῶς αἰτησαμένῳ, καὶ τὰ συμβεβηκότα μηνύ-
σαντες, ὅπερ πάσης ἀπέλαβε χάριτος, ὡς αὐτὸ τοῦ Μάρ-
τυρος τὸ σῶμα δεξιόμενος· καὶ ἡμεῖς οὖν οἱ βραχέεις
τοῖς κατὰ τὴν βασιλείαν ἴσοις, κατὰ δὲ τὴν εὐσί-
θειαν ὑπερβάλλουσι τοὺς προγόνους ἐστείλαμεν ὑμῖν ἐκ
τῆς αὐτῆς τοῦ ἀγίου χοῦς εὐλογίας· πειράσαι γὰρ τι
πλέον καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην, ὡς προλέλεκται, θεο-
σημεῖαν, οὐ μόνον ἄβουλον, ἀλλὰ καὶ κινδυνώδες ἐ-
γνώκαμεν. Τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν ἡ δόξα.

ANNOTATA.

a Quod hoc capite narratur, aut, si mavis, hoc ipsum caput e Ms. pariter codice olim Mazarinæo, nunc regio Parisiensi, in quo a pag. 55 seu potius (his enim hæc per errorem in illo notatur) a pag. 56 usque ad. pag. 58 extenditur, integrum penes nos exstat exscriptum, sequenti in capite, quem et in dicto codice præfert, titulo insignitum: Περὶ τῆς αἰτίσεως τῶν λειψάνων τοῦ Μάρτυρος, De postulatione reliquiarum Martyris.

C b De hac sancta Martyre ad diem xv Martii, quo exstat Martyrologio Romano inscripta, actum apud nos jam est, ibidemque, virginem eam non fuisse, a Bollandi in historica, quam de eadem contexit. Sylloge tamquam probabilitus num. 8 fuit propositum; quod, nescio, an ab eo Operis nostri conditore factum fuisset, si luculentissimum, quod pro sanctæ illius virginitate hic occurrit, Joannis, Thessalonicensis seculo septimo archiepiscopi, testimonium habuisset perspectum.

c Hic ab anno 582 ad annum usque 602, uti inter eruditos modo convenit, imperii habenas moderatus est; ut, quod hic mox de postulatis per eum S. Demetrii reliquiis narratur, nec citius quam anno 582, nec serius quam anno 602 accidisse, necesse sit.

d Nihil uspiam, quo aditæ ab hoc Thessalonicensis cathedræ annum determinem, invenire hactenus licuit; hanc tamen illum, Mauritio imperante seu eo tempore, quod ab anno 582 ad annum usque 602 excurrit, re ipsa, uti hic Joannis narratio exigit, tenuisse, vel ex eo liquet, quod scripta ad illum, jam Thessalonicensem archiepiscopum, Gregorii Magni (adi Labbeum tom. 5 Concil. col. 1293) exstat epistola, Indictione 1 notata, quæ, ut calculos ineunti patebit, annum 598 designat.

e Cum hic, uti ex contextu liquet, de Justiniano, qui ante Mauritium imperavit, sermo sit, Justinianus, hujus nominis primus, indubie designatur: quare, cum hic ab anno 527 ad annum usque 565 imperio Romano præfuerit, consecrarium est, ut, quod hic de postulatis pariter per illum S. Demetrii reliquiis, prodigioque, quod ne has consequeretur, obstitit, mox subiungitur, certo inter annum 526 et annum 566 acciderit.

f Refert pariter in Ms., supra in Comment. prævio sæpius laudato, qui penes nos exstat, codice † Ms. 193 idem isthoc prodigium Joannes Stauracius, Thessalonicensis chartophylax; verum id scriptor iste auget adjunctis, e quibus consequitur, ut jam tum, cum illud accideret, e Thessalonicensi Sancti nostri tumulo unguentum seu oleum, morbis sanandis prodigiōse salutare, stillarit; qua de re quid censendum sit, in Commentario prævio § VIII invenies.

CAPUT